Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: SOE

Onderwijsprestaties en Voortgezet Onderwijs

Van

Datum
8 oktober 2026

Referentie
66618105

Bijlagen
2

nota

Aanbieding rapport 'Reserves in het funderend onderwijs'

Aanleiding

Op 26 augustus 2026 heeft de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) het rapport 'Reserves in het funderend onderwijs' opgeleverd. Conform de *Regeling Inspectie van het Onderwijs 2018* moet dit ook aan de TK worden aangeboden.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de aanbiedingsbrief (zonder beleidsinhoudelijke reactie) en het aanbieden van het rapport aan de TK.

Kernpunten

- Het rapport gaat over de reserves van schoolbesturen in het funderend onderwijs. De inspectie heeft op eigen initiatief een onderzoek gedaan naar de reserves. U bent eerder door de directie K&S geïnformeerd over dit rapport (zie nota 'Oplegger bij IvhO-rapport reserves in het funderend onderwijs' nr. 66156470). In de toelichting is de samenvatting uit het rapport opgenomen.
- Het rapport bevat geen nieuwe inzichten. Het is daarom niet nodig om nu met een beleidsinhoudelijke reactie te komen. Naar aanleiding van het rapport zal nog een ambtelijk gesprek worden georganiseerd om hierover door te praten. Mocht dit aanleiding daartoe geven, dan zal de TK daarover op een later moment worden geïnformeerd.
- Het rapport zelf gaat breed over reserves. Vanuit de Tweede Kamer wordt er regelmatig aandacht gevraagd voor het mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen (MBPEV) bij schoolbesturen en samenwerkingsverbanden. De inspectie heeft een signaleringswaarde ontwikkeld om te bepalen wat een redelijk (publiek) eigen vermogen is om aan te houden. Als het publiek eigen vermogen boven deze signaleringswaarde zit, dan kan het mogelijk bovenmatig zijn. Er kunnen ook goede redenen zijn dat het schoolbestuur boven de signaleringswaarde zit.
- In de toelichting is een overzicht van het MBPEV per sector te vinden, op basis van het jaarverslag 2025. Als er sprake is van MBPEV, dan moet een schoolbestuur zich daarover verantwoorden in het bestuursverslag. De inspectie heeft de mogelijkheid om een herstelopdracht te geven als een bestuur zijn reserves niet goed kan verantwoorden. Ook voert de inspectie bij bestuursonderzoeken en bestuursbezoeken het gesprek over het MBPEV.

Toelichting

Samenvatting rapport

- De inspectie heeft een stelselonderzoek gedaan naar factoren die samenhangen met de relatieve hoogte van de financiële reserves bij schoolbesturen in het po, vo en (v)so. De inspectie onderzocht hiervoor de

financiële gegevens van alle schoolbesturen in het funderend onderwijs over de periode 2018-2024.

- De samenvatting zoals opgenomen in het inspectieonderzoek luidt:
  - Besturen met relatief veel vaste activa houden over het algemeen hogere reserves aan. Dit suggereert dat schoolbesturen hun eigen vermogen gebruiken om bezittingen te financieren. Als een afzonderlijk schoolbestuur investeert in vaste activa, dalen de financiële reserves in datzelfde jaar, mogelijk door kosten die de investering met zich meebrengt.
  - Schoolbesturen waarvan de Rijksbekostiging een groter deel van de baten vormt, houden over het algemeen hogere reserves aan. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat een stabiele inkomstenstroom het voor besturen makkelijker maakt om reserves op te bouwen.
  - Besturen die structureel een groter deel van hun budget aan personeel uitgeven, houden aanzienlijk lagere reserves aan. Op individueel bestuursniveau blijken besturen een groter deel van hun budget uit te geven aan personeel in de jaren waarin de financiële reserves ruimer zijn.
  - Oudere besturen houden systematisch hogere reserves aan dan jongere besturen. Ze hebben meer tijd gehad om een financiële buffer op te bouwen en hoeven geen startinvesteringen meer te doen. Een langere bestaansperiode brengt financiële voordelen met zich mee die jongere schoolbesturen nog niet hebben.
  - Tot slot spelen verschillende contextuele kenmerken een belangrijke rol bij de reservepositie van schoolbesturen. Denk hierbij aan omvang, sector en stedelijkheidsgraad.
  - Als onderdeel van goed financieel beheer zijn besturen verantwoordelijk voor het bepalen van de juiste hoogte van de reserves en het sturen daarop. Een jaarlijkse evaluatie van de reserves is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Wat de juiste hoogte van de financiële reserves is, hangt af van de bestuurscontext, de toekomstplannen van het bestuur en de specifieke risico's die hieruit voortvloeien.

Overzicht MBPEV per sector

DUO heeft op 15 september jl. de jaarrekeninggegevens over 2025 gepubliceerd op DUO Open Onderwijsdata[1]. FEZ heeft op datzelfde moment de jaarlijkse publicatie van het dashboard *Financiële Positie van het Onderwijs*[2] *(FPO) beschikbaar gesteld. Het FPO is* een technisch-financiële analyse van de belangrijkste gegevens op landelijk en sectorniveau.

- Primair onderwijs: In 2025 steeg het MBPEV met € 108 mln. ten opzichte van een jaar eerder en bedraagt nu € 728 mln. Het aantal besturen met een MBPEV is ook toegenomen van 418 naar 433. De stijging van het MBPEV

[1] Financiële overzichten - Onderwijs algemeen - DUO Open onderwijsdata
[2] Dashboard FPO 2025

heeft mogelijk te maken met de uitspraak van de Raad van State in maart 2026 inzake de misgelopen bekostiging. Schoolbesturen die deelnamen aan het proces en waarvan het jaarverslag nog niet was vastgesteld hebben een vordering op OCW opgenomen.

- Voortgezet onderwijs: In 2025 daalde het MBPEV met € 80 mln. ten opzichte van een jaar eerder en bedraagt nu € 297 mln. Het aantal besturen met een MBPEV is ook afgenomen van 117 naar 98.
- Samenwerkingsverbanden passend onderwijs: In 2025 steeg het MBPEV van € 59 mln. naar € 70 mln. Het aantal samenwerkingsverbanden met een MBPEV is ook toegenomen van 88 naar 107. Deze stijging is waarschijnlijk te verklaren met het terugdraaien van de generieke korting op het budget van samenwerkingsverbanden naar aanleiding van een rechterlijke uitspraak.